

บทคัดย่อ

การประชุมวิชาการ “ทรัพยากรถ้ำ” ครั้งนี้ นับว่าเป็นการจัดประชุมที่มีการเสนอผลงานการสำรวจถ้ำในลักษณะสหสัมพันธ์วิทยาอย่างเป็นทางการครั้งแรกในวงวิชาการไทยจำนวน 25 ชิ้นงาน ซึ่งมีเป้าหมายที่จะทำการเสนอผลการศึกษาในมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรถ้ำในเขตลุ่มน้ำของและลุ่มน้ำสาข จังหวัดแม่ฮ่องสอน และบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร จังหวัดกาญจนบุรี โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน

ผลงานที่นำเสนอในการประชุมวิชาการนี้ได้แบ่งองค์ความรู้ออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) *กลุ่มธรณีวิทยาและอุทกวิทยา* ได้นำเสนอวิวัฒนาการการก่อตัวของถ้ำ การเกิดหินงอกหินย้อยและลักษณะการตกตะกอนเด่นๆ ของหินปูนภายในถ้ำที่มีความสัมพันธ์กับสภาพของน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินที่ไหลผ่านถ้ำและพื้นที่ใกล้เคียงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ 2) *กลุ่มป่าไม้และสัตว์ป่า* แสดงข้อมูลพืชพรรณและสัตว์นานาชนิดทั้งที่อยู่ภายนอกถ้ำ ไม่ว่าชนิดและความหนาแน่นของประเภทป่าต่างๆ ที่เป็นถิ่นที่อยู่และที่หากินของสัตว์หลายชนิด รวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ตามถ้ำโดยเฉพาะบริเวณปากถ้ำ และการค้นพบสัตว์ใหม่ 3) *กลุ่มชุมชนและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น* ทำการเสนอข้อมูลประวัติชุมชนซึ่งเกี่ยวข้องไปถึงการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับถ้ำ 4) *กลุ่มโบราณคดี* แสดงความสำคัญของร่องรอยทางโบราณคดีในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะวัฒนธรรมโลงไม้ ภาพเขียนสี และโบราณวัตถุอื่นๆ 5) *กลุ่มระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ* ได้เสนอการนำเข้าระบบฐานข้อมูลทรัพยากรถ้ำและทรัพยากรอื่น ซึ่งจะได้รับการพัฒนาให้เป็นระบบฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อเนื่อง เช่น ระบบฐานข้อมูลภูมิศาสตร์ศาสตร์ ฐานข้อมูลที่คิดเองได้ และการคาดคะเนตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของถ้ำประเภทต่างๆ 6) *กลุ่มการจัดการถ้ำและการท่องเที่ยว* แสดงการศึกษาสถานภาพและคุณค่าของถ้ำ ตลอดจนการจำแนกถ้ำเพื่อการจัดการที่เหมาะสม พร้อมกับเสนอตัวอย่างการจัดการถ้ำเพื่อการท่องเที่ยวประกอบในการพิจารณา ก่อนที่จะมีการสรุปภาพรวมถึงความสัมพันธ์ของงานทุกกลุ่มและการประเมินผลความสำเร็จของงานวิจัยแต่ละด้านในภายหลัง พร้อมกับการวิจารณ์ ชักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในที่ประชุม โดยเฉพาะทิศทางงานวิจัยที่ควรดำเนินไปในอนาคตและการสร้างเครือข่ายของนักวิจัยไทยในสาขาวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันต่อไป

ABSTRACT

It was the first time ever in Thai academy that Symposium of Cave Resources was organised in favour of interdisciplinary. Researchers and research assistants presented 25 papers of various results concerning cave resources in Khong and Lang catchment, Mae Hong Son province and in Thungyai Naraesuan Wildlife Sanctuary, Kanchanaburi province. They, in turn, needed to exchange ideas and receive comments from the participants.

All papers presented in the Symposium can be divided into 6 parts: 1) *geology and hydrology* introduced a perspective of cave evolution and speleothem development which related to quality and quantity of surface and ground water; 2) *forestry and wildlife* showed types of forest and wildlife linking to forest pattern and density, and animal habitats outside the caves and at the cave entrance; 3) *community and local resources utilization* revealed histories of hill tribes and their believes and activities involving in natural resources control and management; 4) *archaeology* reflected significant archaeological evidences especially log coffin culture, rock paintings, and other artifacts; 5) *database and information system* showed importance of data utilization which can be developed as a geographical information system for karst topography, an artificial intelligence, and an estimation of possible cave sites; and 6) *cave management and tourism* indicated cave condition and values which can help classify caves for suitable management. Afterward there were a conclusion of cave and related natural and human resources and an evaluation of research completion in each field. Participants, at last, gave comments on further research direction.